

**การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
ตำบลบ้านเป้า อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์**
Public Participation in Village Fund Management Ban Pao Subdistrict Buriram Province

ดอนเดช กลางประพันธ์
พระครูสุตวรธรรมกิจ
สยามพร พันธไชย
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด
Dondet Klangpraphan
Siamporn Panthachai
Phrakhrusutaworathammit
Master of Public Administration Program Roiet Buddhist college
E-mail: 6341702004@mcu.ac.th

วันที่รับบทความ: 10 กุมภาพันธ์ 2566; วันที่แก้ไขบทความ 14 มีนาคม 2566; วันที่ตอบรับบทความ: 7 เมษายน 2566

Received: February 10, 2023; Revised: March 14, 2023; Accepted: April 7, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสราณียธรรม 6 กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการหลักสราณียธรรม 6 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ดำเนินการวิจัยด้วยระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 113 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาโดยการวิเคราะห์ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูป หรือ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบทและสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอนางรองจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก
2. การบูรณาการหลักสราณียธรรม 6 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ประชาชนเห็นด้วยกับการประยุกต์หลักสรา

ราณีธรรม 6 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอนองสูง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์หลักสาราณีธรรม 6 กับหลักการมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอนองสูง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($R=0.824^{**}$)

4. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งจำแนกเป็นปัจจัยหลักสาราณีธรรม 6 ด้าน คือ 1) เมตตา มโนกรรม เป็นความคิดที่ดี มองโลกในแง่ดีมีความปรารถนาดีต่อกัน รักและเมตตาต่อกัน คิดแต่เรื่องที่ดีสร้างสรรค์ให้กัน ไม่มีความหึงหวง ไม่มีอคติ ไม่มีความแค้นไม่มีการแก้แค้น ให้โอกาสซึ่งกันและกันและให้อภัยซึ่งกันและกัน เสมอ 2) เมตตาวจิกรรม พูดแต่สิ่งที่ดี พูดด้วยเจตนาที่เป็นความหวังดี พูดให้กำลังใจ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดซ้ำเติม บั่นทอนกำลังใจ ไม่นินทาใส่ร้ายทั้งต่อหน้าและลับหลัง พูดคำแนะนำที่ดีและมีประโยชน์ ไม่โกหกหลอกลวง 3) เมตตากายกรรม ทำดีต่อกัน ช่วยเหลือกันทางกายด้วยความนอบน้อม รู้จักให้เกียรติ ไม่เบียดเบียนหรือรังแกกัน ไม่ทำร้ายกันให้ทรมานทุกข์ ทำสิ่งที่ถูกต้องตลอดเวลา 4) สาธารณโภคี แบ่งปันประโยชน์ร่วมกันด้วยความเป็นธรรมแม้สิ่งนั้นได้มาเพียงเล็กน้อยแต่แจกจ่ายเพื่อร่วมบริโภค แบ่งปันความสุขร่วมกัน 5) สีสสามัญยุตา ประพฤติในสุจริต ความดีอย่างสม่ำเสมอ ประพฤติตนมีระเบียบวินัยเหมือนผู้อื่น ไม่ประพฤติในทางที่แตกแยกจนถูกผู้อื่นรังควานหรือดูถูกหมุ่คณะ 6) ทิฏฐิสามัญยุตา เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ยึดมั่นในหลักความดีมีเหตุผลเป็นอุดมคติอย่างต่อเนื่อง กับหลักการมีส่วนร่วม 4 ประการ ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผล

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, สาราณีธรรม, กองทุนหมู่บ้าน, การบริหารจัดการ

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study the participation of the people in village fund management, Ban Pao Sub-district, Nong Sung District, Mukdahan Province, 2) to study the relationship between the Saraniyadhamma 6 Principles and their participation in fund management. Ban Pao Village, Nong Sung District, Mukdahan Province and 3) To study the approach for integrating Saranee Dharma 6 to promote participation in village fund management, Ban Pao Sub-district, Nong Sung District, Mukdahan Province. Carry out research with integrated research methodology. Data was collected using a questionnaire. From a sample of 113 people,

data were analyzed by descriptive statistics. By analyzing the frequency, percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis was tested using Pearson's correlation coefficient analysis. and interviewed 10 key informants or people. Data were analyzed by using context analysis techniques and data synthesis according to research objectives. The results showed that

1. People's participation in village fund management, Ban Pao Subdistrict, Nong Sung District, Mukdahan Province as a whole was at a high level.

2. Integration of Saraniyadhamma 6 to promote public participation in village fund management Ban Pao Sub-district, Nong Sung District, Mukdahan Province found that people agreed with the application of the principle.

Saraniyadhamma 6 to promote participation of the people in village fund management, Ban Pao Subdistrict, Nong Sung District, Mukdahan Province. Overall, it was at a high level.

3. An analysis of the relationship between Saraniyadhamma 6 and the Participatory Principle To promote participation of the people in village fund management, Ban Pao Subdistrict, Nong Sung District, Mukdahan Province. Overall, there was a high positive correlation ($R=.824^{**}$).

4. Guidelines for promoting participation of village fund members in village fund management Ban Pao Sub-district, Nong Sung District, Mukdahan Province Which is classified as the main factor of Saraniyadhamma in 6 aspects: 1) Mercy Manokarma is a good idea. optimistic, have good wishes for each other love and kindness Think only of creative things for each other. No jealousy, no bias, no resentment, no revenge. Give each other a chance and always forgive each other. 2) Mettawajikarma, saying only good things speak with good intentions encouragement no slander Don't say it over and over and undermine your morale. Do not gossip and slander both in front and behind your back. Say good and useful advice. Do not lie and deceive. 3) Be kind to the body, do good things to each other, help each other bodily with humility. know how to honor not harass or bully each other Do not hurt each other to suffer Do the right thing all the time 4) Satharana-bhogi, share common interests with fairness, even if it is obtained only in small amounts, but distributed for common consumption. Share happiness together. 5) Silasamanyuta Behave in good faith consistently Behave with discipline like others Do not behave in a way that is divided to the point of being harassed by others or insulting the group. 6) Titthi Samanayuta respect the opinions of others Adhere to the principles of goodness, reason, and ideals

continuously. with 4 participation principles, consisting of 1) Participation in decision-making, 2) Participation in operations, 3) Participation in receiving benefits, 4) Participation in inspection and evaluation.

Keyword: Participation, Saraniyadhamma, Village fund, Management

บทนำ

ปัญหาความยากจนเป็นผลมาจากการพัฒนาที่ผ่านมา การพัฒนาประเทศในอดีต เน้นแต่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจและอุตสาหกรรม เป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และเกิดการขยายตัวของปัญหามากขึ้น เกิดปัญหาช่องว่างความยากจนมากขึ้น ลักษณะความจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือ การไม่มีเงินทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาชุมชน สร้างรายได้ ลดรายจ่ายตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน ดังนั้น การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้ประชาชนในชนบทและชุมชนเมืองมีทุนในการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง ทั้งนี้ยังเป็นการพัฒนาศักยภาพในการสร้างความเข้มแข็งด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เกิดความร่วมมือร่วมใจพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ โดยให้ความเข้มแข็งต่อไปในอนาคต

การแก้ไขปัญหาคความยากจนเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่ง ฯพณฯ พ.ต.ท.ดร. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี (ในขณะนั้น) ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาไทย เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ถึงนโยบายแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจและความเดือดร้อนของประชาชนโดยได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยระบุไว้ว่า เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการลงทุนสร้างงาน สร้างอาชีพและเสริมสร้างรายได้ ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นภาวะเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าและแก้ไขปัญหาคความยากจน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประชาชนคือระดับหมู่บ้านและชุมชนเมือง นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงถือเป็นนโยบายที่สำคัญในการต่อสู้กับปัญหาคความยากจนของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในการเรียนรู้ สร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหาคและเสริมสร้างศักยภาพทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 1 ล้านบาท เพื่อมุ่งให้ชุมชนมีฐานรากให้มีความเข้มแข็งและมีความมั่นคง ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งให้ชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยภูมิปัญญาของตนเองโดยการดำเนินนโยบายสาธารณะดังกล่าว

มุ่งที่จะเสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่นให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตบริหารจัดการหมู่บ้านและชุมชน ด้วยคุณค่า และภูมิปัญญาของตนเอง กล่าวคือให้ประชาชนบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านด้วยตนเอง การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชนในหมู่บ้านได้นั้น หัวใจสำคัญคือการมีส่วนร่วมของประชาชนจากนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลฯ ดังกล่าว ตำบลบ้านเป้า จังหวัดมุกดาหาร เป็นพื้นที่หนึ่งที่ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาล เมื่อปี พ.ศ. 2544 หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ครบทุกหมู่บ้าน ซึ่งตำบลบ้านเป้า มีพื้นที่ทั้งหมด จำนวน 6 หมู่บ้าน และได้ดำเนินกิจการกองทุนหมู่บ้านมาแล้ว เป็นระยะเวลา 20 ปี จากการติดตามประเมินผลของคณะกรรมการสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติระดับจังหวัด และระดับอำเภอ เมื่อปี พ.ศ. 2562 พบว่าประชาชนยังมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านอยู่ในระดับน้อย ในด้านต่างๆ ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในด้านการค้นหาปัญหา ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านการรับผลประโยชน์และด้านการติดตามประเมินผล เท่านั้น (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมุกดาหาร, 2562)

ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร” ว่าประชาชนในพื้นที่มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านมากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสาราณียธรรม 6 กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบูรณาการหลักสาราณียธรรม 6 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology Research รายละเอียดดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 164 คน (ข้อมูลสมาชิกกองทุนหมู่บ้านตำบลบ้านเป้า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร 2564) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธี

เทียบเกณฑ์ตามตารางเครซีและมอร์แกน (Krejci & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 113 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มาตราวัด 5 ระดับ (5 Rating Scale) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (4) การมีส่วนร่วมติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล และหลักสสารณียธรรม 6 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและ วัตถุประสงคการวิจัย (Item-Objective Congruence Index : IOC) แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ถึง 1.0 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.931

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลประสานงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย และดำเนินการเก็บข้อมูลกับประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 113 ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ใช้การวิเคราะห์ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าเฉลี่ย (Mean) การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 3 คน พระสงฆ์ จำนวน 1 รูป นักวิชาการสหกรณ์ จำนวน 1 คน และตัวแทนประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุน จำนวน 4 คน รวมจำนวน 9 รูป/คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ (In-depth Interview) โดย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดยขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่งถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้วิธีจัดบันทึกและ

การบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ กำหนดวัน เวลา และสถานที่และดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันเวลาที่นัดหมาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียง เฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณสามารถสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอนางรอง จังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอนางรอง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวม

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ	3.70	0.83	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.71	0.85	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.82	0.86	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผล	3.77	0.81	มาก
รวม	3.75	0.84	มาก

จากตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอนางรอง จังหวัดมุกดาหาร พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอนางรอง จังหวัดมุกดาหาร อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับการมีส่วนร่วมจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X}= 3.82$, S.D. = 0.86) รองลงมา คือ และด้านการมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผล ($\bar{X}= 3.77$, S.D. = 0.81) และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X}= 3.71$, S.D. = 0.85) ด้านที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ($\bar{X}=3.70$, S.D.=0.83)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบูรณาการหลักสารณียธรรม 6 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบูรณาการหลักสารณียธรรม 6 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร โดยรวม

หลักสารณียธรรม 6	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านเมตตาทายกรรม	4.30	0.86	มาก
2. ด้านเมตตาวิจิตรกรรม	4.09	0.89	มาก
3. ด้านเมตตาโมกกรรม	4.15	0.84	มาก
4. ด้านสาธารณโภคิตา	4.35	0.86	มาก
5. ด้านศีลสามัญญตา	4.27	0.84	มาก
6. ด้านทวิญญสามัญญตา	4.28	0.86	มาก
รวม	4.24	0.87	มาก

จากตารางการบูรณาการหลักสารณียธรรม 6 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร พบว่า ประชาชนเห็นด้วยกับการประยุกต์หลักสารณียธรรม 6 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสาธารณโภคิตา ประชาชนมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D.= 0.86) รองลงมา คือ ด้านเมตตาทายกรรม ($\bar{X} = 4.30$, S.D.= 0.86), ด้านทวิญญสามัญญตา ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= 0.86), ด้านศีลสามัญญตา ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.84), และด้านเมตตาโมกกรรม ($\bar{X} = 4.15$, S.D.= 0.84) ตามลำดับ โดยมีส่วนร่วมในระดับมากทุกข้อ ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านน้อยที่สุด คือ ด้านเมตตาวิจิตรกรรม ($\bar{X} = 4.09$, S.D.= 0.89)

3. ความสัมพันธ์ของหลักสารณียธรรม 6 กับหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ของหลักสราณียธรรม 6 กับหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชน		
หลักสราณียธรรม 6	ค่าสหสัมพันธ์	.824**
	P	0.01
	ระดับความสัมพันธ์	สูง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 หลักสราณียธรรม 6 มีความสัมพันธ์กับหลักการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหารในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์สูงมาก ($R=.824^{**}$) กล่าวคือ เมื่อกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร มีการนำ หลักสราณียธรรม 6 กับหลักการมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมดำเนินงาน การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผล มาใช้ในการบริหารงาน ก็จะส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อศักยภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

4. ผลการศึกษาแนวทางการบูรณาการหลักสราณียธรรม 6 เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร

1. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหารโดยการบูรณาการหลักสราณียธรรม 6 กับหลักการมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป่า อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งจำแนกเป็นปัจจัยหลักสราณียธรรม 6 ด้าน คือ 1) เมตตามโนกรรม เป็นความคิดที่ดี มองโลกในแง่ดีมีความปรารถนาดีต่อกัน รักและเมตตาต่อกัน คิดแต่เรื่องที่ดีสร้างสรรค์ให้กัน ไม่มีความหึงหวง ไม่อคติ ไม่มีความแค้น ไม่มีการแก้แค้น ให้โอกาสซึ่งกันและกันและให้อภัยซึ่งกันและกันเสมอ 2) เมตตาวจีกรรม พูดแต่สิ่งที่ดี พูดด้วยเจตนาที่เป็นความหวังดี พูดให้กำลังใจ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดซ้ำเติมบั่นทอนกำลังใจ ไม่นินทาใส่ร้ายทั้งต่อหน้าและลับหลัง พูดคำแนะนำที่ดีและมีประโยชน์ ไม่โกหกหลอกลวง 3) เมตตากายกรรม ทำดีต่อกัน ช่วยเหลือกันทางกายด้วยความอ่อนน้อม รู้จักให้เกียรติ ไม่เบียดเบียนหรือรังแกกัน ไม่ทำร้ายกันให้ทรมานทุกข์ ทำสิ่งที่ถูกต้องตลอดเวลา 4) สาธารณโภคี แบ่งปันประโยชน์ร่วมกันด้วยความเป็นธรรมแม้สิ่งนั้นได้มาเพียงเล็กน้อยแต่แจกจ่ายเพื่อร่วมบริโภค แบ่งปันความสุขร่วมกัน 5) สีลสามัญญตา ประพฤติในสุจริตความดีอย่างสม่ำเสมอ ประพฤติตนมีระเบียบวินัยเหมือนผู้อื่น ไม่ประพฤติในทางที่แตกแยกจนถูกผู้อื่นรังควานหรือดูถูกหมุ่คณะ 6) ทิฎฐิสามัญญตา เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น ยึดมั่นในหลักความดีมีเหตุผลเป็นอุดมคติอย่างต่อเนื่อง กับหลักการมีส่วนร่วม 4 ประการ

ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ 4) การมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผล สรุปประเด็นดังนี้

1.1 ด้านเมตตามโนกรรม คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทุกคนต้องมีจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความปรารถนาดีที่จะบริหารกิจการของกองทุนให้ได้ผลกำไรตามวัตถุประสงค์ของมวลสมาชิก เปิดใจยอมรับและให้โอกาสสมาชิกทุกคนเข้าไปมีบทบาทส่วนร่วมในการบริหารจัดการ นับแต่เริ่มการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอความต้องการและกำหนดเป้าหมายการดำเนินกิจการไม่ควรกำหนดแผนงานที่ไม่ตอบสนองความต้องการของมวลสมาชิก แต่เป็นนโยบายหรือแผนงานตามความเห็นของคณะกรรมการเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งอาจทำให้การบริหารจัดการไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ดังนั้น การที่จะส่งเสริมให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการจะต้องเป็นการเริ่มต้นตั้งแต่การสร้างความร่วมมือ สร้างทัศนคติที่ดีต่อกัน ศรัทธาและเชื่อมั่นในอุดมการณ์เดียวกัน ในการที่จะร่วมมือกันบริหารกิจการของกองทุนหมู่บ้านให้เจริญก้าวหน้า

1.2 ด้านเมตตาวจีกรรม คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต้องมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับรู้เกี่ยวกับการดำเนินกิจการทุกระยะทุกๆ เดือน เพื่อให้สมาชิกของกองทุนได้รับทราบถึงนโยบาย แผนงานที่ได้ดำเนินการควรสื่อสารทำความเข้าใจกับมวลสมาชิกในข้อเท็จจริง หรือทำประชุมเป็นวาระพิเศษ หากเป็นเรื่องเร่งด่วนเพื่อให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นบนพื้นฐานข้อมูลที่เป็นจริง แจ้งประโยชน์หรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ให้สมาชิกของกองทุนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะเห็นชอบยอมรับในกิจกรรมที่จะดำเนินการหรือไม่ ไม่พูดจาปกปิดความจริง ซ่อนเร้นข้อเท็จจริงหรือดำเนินการในเชิงนโยบายทับซ้อน เอื้อประโยชน์แก่ใครคนใดคนหนึ่ง หรือเป็นการสุ่มเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่กองทุนหมู่บ้าน

1.3 ด้านเมตตากายกรรม หากนำเอาหลักธรรมข้อนี้ไปส่งเสริมให้สมาชิกกองทุนเข้ามามีบทบาทส่วนร่วมก็จะต้องเป็นการปฏิบัติต่อกันทางกาย เช่น การยอมรับในความสามารถเชื่อว่าสมาชิกกองทุนทุกคนเท่าเทียมกันการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเป็นความร่วมมือของสมาชิกทุกคน ควรส่งเสริม สนับสนุนให้สมาชิกทุกคนได้มีบทบาทส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การตรวจสอบโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินกิจการของกองทุนหมู่บ้านให้เป็นไปโดยถูกต้องตามข้อกำหนด ระเบียบ ข้อบังคับของการดำเนินกิจการของกองทุนหมู่บ้าน ดำเนินการโปร่งใส ไม่ทุจริตเชิงนโยบาย การดำเนินงานจะต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเป็นประโยชน์ตามความมุ่งหมายของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน สอดคล้องความต้องการของมวลสมาชิกทั้งปวง

1.4 ด้านสาธารณโภคี สมาชิกกองทุนหมู่บ้านทุกคนควรได้มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการทั้งทางตรงและทางอ้อม มีการแบ่งปันเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืน หรือประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นประโยชน์จัดสรรจากการดำเนินกิจการของกองทุนหมู่บ้าน ต้องดำเนินการให้เป็นไปอย่างเป็นธรรม ตามมติและความเห็นชอบของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

1.5 ด้านสี่สามัญญตา ควรส่งเสริมให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านทุกคนร่วมกันร่วมกันรับผิดชอบการบริหารจัดการ เสนอความเห็น แนวทางการดำเนินกิจการที่จะประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน สร้างจิตสำนึกให้มวลสมาชิกกองทุนเป็นผู้มีจิตสาธารณะส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เป็นการแสดงออกถึงความสามัคคี

1.6 ด้านทวิญญูสามัญญตา ความเท่าเทียมกันในการคิดและเคารพความคิดเห็น ของผู้อื่น ปรับความคิดเห็นของคุณให้มีเหตุผลและถูกต้องเหมือนคนอื่น ๆ และกลุ่มที่อยู่ภายใต้ และส่งผลในทางที่ดีด้วยความเคารพต่อเหตุผล ยึดมั่นในหลักการความดีเป็นอุดมคติอย่างต่อเนื่อง การดำเนินกิจการของกองทุนต้องถือว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทุกคนต้องมีความเสมอภาค เท่าเทียมกัน แม้จะถือหุ้นมากหรือน้อยแตกต่างกัน ทุกคนก็มีสิทธิเท่าเทียมกันในการที่ออกเสียงในการคัดเลือกตัวแทนไปทำหน้าที่เป็นกรรมการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบริหารจัดการกันเอง ภายใต้ปรัชญาการร่วมคิดและดำเนินการ โดยกระบวนการประชาสังคมและการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มศักยภาพของชุมชนและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อนำไปสู่การสร้างสวัสดิการที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนของตนเอง ซึ่งจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถพึ่งตนเองได้ตลอดไปสร้างจิตสำนึกร่วมมือกันของประชาชนในการเป็นเจ้าของทุนที่จะต้องร่วมกันบริหารจัดการ โดยประชาชนเพื่อประชาชนของหมู่บ้านสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ทราบนโยบายกลไก แนวทางการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินการและบริหารจัดการกองทุน เริ่มจากการเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามตรวจสอบ ร่วมกับผลประโยชน์ ตลอดจนร่วมสร้างกองทุนไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลบ้านเป้า อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์แยกเป็นรายด้านพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมตรวจสอบและประเมินผล เป็นได้ที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมดำเนินงาน ด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุรศักดิ์ ชัยรัมย์ (2547)** ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า “สมาชิกกองทุนที่มีการบริหารจัดการกองทุนในระดับดี มีผลการปฏิบัติโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากกองทุนที่มีการบริหารจัดการกองทุนอยู่ในระดับปานกลาง มีผลการปฏิบัติโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับ

ปานกลาง และกองทุนที่มีการบริหารจัดการในระดับปรับปรุง มีผลการปฏิบัติโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับน้อย โดยสมาชิกกองทุนระดับดี มีการบริหารจัดการโดยรวมและรายด้านมากกว่าสมาชิกกองทุนระดับปานกลาง และสมาชิกกองทุนระดับปรับปรุง และสมาชิกระดับปานกลางมีการบริหารจัดการกองทุนทุกด้านกว่าสมาชิกระดับปรับปรุง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญได้แก่ ผู้นำ คณะกรรมการ และสมาชิกไม่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการเงินกองทุน คณะกรรมการไม่มีความรู้ความสามารถในการบริหาร สมาชิกขาดความสามัคคี ไม่มีส่วนร่วมในการประชุม ผู้นำไม่ประสานงานระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก สมาชิกไม่ให้ความไว้วางใจแก่คณะกรรมการ คณะกรรมการทำงานไม่โปร่งใสข้อเสนอแนะ ส่วนราชการ องค์กรเอกชนและองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเครือข่าย ควรให้การช่วยเหลือและสนับสนุนวิทยากรอบรมให้ความรู้ ทักษะการบริหารจัดการ เช่น การทำระบบบัญชี การจัดทัศนศึกษาดูงานกองทุนที่ประสบผลสำเร็จ รวมทั้งผู้นำและคณะกรรมการควรจัดกิจกรรมที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างความสามัคคี ให้ความสำคัญกับสมาชิกเพิ่มขึ้นโดยสรุปผลของการบริหารจัดการกองทุนที่ประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับ ผู้นำ คณะกรรมการ และสมาชิก ซึ่งจะต้องดำเนินงานประสานสัมพันธ์กันร้อยรัดเป็นหนึ่งเดียว เพื่อให้การบริหารจัดการทุกด้านดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และส่งผลต่อความสำเร็จของทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” สอดคล้องกับผลการวิจัยของ **จรรยา เจือจันทร์ (2548)** ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปฏิบัติมากเมื่อพิจารณา รายด้านพบว่าการดำเนินงานอยู่ในระดับปฏิบัติมากอยู่ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบ ด้านการรับสมัครและจัดทำทะเบียนสมาชิก ด้านการจัดทำบัญชีผู้กู้ยืมและการประชาสัมพันธ์ ด้านการทำนิติกรรมหรือกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาระผูกพัน ด้านการออกระเบียบข้อบังคับกองทุนด้านการสำรวจการประกอบอาชีพต่างๆในชุมชน ด้านการพิจารณาให้กู้เงินตามระเบียบหลักเกณฑ์ และมาตรการดำเนินงานอยู่ในระดับปฏิบัติปานกลาง ได้แก่ ด้านการประชุมและการเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนดและด้านการบริหารจัดการกองทุน สมาชิกที่มีความแตกต่างกันในเรื่องอายุ และอาชีพมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกันทั้ง 9 ด้าน ส่วนสมาชิกที่มีความแตกต่างในเรื่องระดับการศึกษาและรายได้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน 7 และ 5 ด้าน ตามลำดับสมาชิกที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่างกัน 2 ด้านเท่านั้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสรุป การดำเนินงานของคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสมาชิกที่มีคุณลักษณะบางประการต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ **พิเชติ โพธิมา (2549)** ได้ศึกษาผลกระทบของนโยบายกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อประชาชนในพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านในระดับสูง เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับลักษณะการบริหารงาน โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ คณะกรรมการมีโอกาสดำเนินการแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน

ส่วนลักษณะการกู้ยืมเงินกองทุนไปประกอบอาชีพนั้นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่กู้เงินกองทุนไปประกอบอาชีพเดิมที่เคยทำอยู่มีการใช้จ่ายเงินกู้อย่างเหมาะสม และสามารถส่งคืนเงินกู้ได้ตามกำหนด สำหรับผลกระทบจากการดำเนินงานที่มีต่อประชาชนนั้น กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง โดยภาพรวมจึงสามารถสรุปได้ว่า นโยบายกองทุนหมู่บ้านมีผลกระทบในด้านบวกต่อประชาชนในพื้นที่อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่และ **ราณี อินจำปา (2550)** ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลหนองแก้ว อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านโดยรวม ทั้ง 9 ด้านคือด้านบุคลากรด้านการเงิน ด้านวิธีการจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ด้านการสนับสนุนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ด้านการติดตามประเมินผล ด้านวัสดุสิ่งของ และด้านการสนับสนุนของผู้นำท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลหนองแก้ว อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปได้ว่าสถานภาพของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านด้าน เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านไม่มีผลต่อการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ส่งเสริมประชาชนให้มีความรู้และเข้าใจเป้าหมายการดำเนินกิจการของกองทุนหมู่บ้านและส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมเป็นสมาชิกและมีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

1.2 การนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการใช้กำหนดในเป้าประสงค์ของการประกอบการตามพันธกิจ ให้สอดคล้องกับกรอบของกฎหมาย ระเบียบ ขอบบังคับของกองทุนหมู่บ้าน

1.3 การนำหลักพุทธธรรมมาปรับใช้ในการบริหารจัดการ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการนำหลักธรรมเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการ การดำเนินกิจการของกองทุนหมู่บ้าน

2.2 ควรศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามแนวทางหลักธรรมในพระพุทธศาสนา

เอกสารอ้างอิง

- จรูญ เจือจันทร์.(2548).การดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแสนสุข อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.การศึกษาค้นคว้าอิสระ ร.ม. มหาสารคาม:มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิเชิด โพธิมา.(2549). ผลกระทบของนโยบายกองทุนหมู่บ้านที่มีต่อประชาชนในพื้นที่อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ราณี อินจำปา.(2550). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลหนองแก้ว อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด.สารนิพนธ์(ศน.ม). นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ.(2546).รายงานการสังเคราะห์สารนิพนธ์บัณฑิตกองทุน. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ/สำนักงานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร:สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการทบวงมหาวิทยาลัย.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดมุกดาหาร.(2562).กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2565 จาก <https://mukdahan.cdd.go.th/services/กองทุนหมู่บ้าน>
- สุรศักดิ์ ชัยรัมย์. (2547). การบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชนโยบายสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.